

Werkvormen rond omgangsregels voor minderjarigen¹

Stellingenspel 'Omgangsregels in de groep'

Werkvorm

Groepsgesprek

Doelgroep

Kinderen/jongeren

Doel

Samen omgangsregels formuleren

Duur

90 minuten

Benodigheden

- Bord met krijt of flap-over met stift
- Stellingen op papier

Werkwijze

Start (5 minuten)

De begeleider vertelt de kinderen/jongeren dat het belangrijk is dat ze zich prettig voelen in de organisatie. In de club, op de gang, buiten. Daarom worden er een paar situaties besproken, om zo met elkaar te bepalen wat nog leuk is en wanneer het niet meer plezierig is.

Stellingen bespreken (30 minuten)

De begeleider plaatst de kinderen/jongeren in groepjes. Ieder groepje krijgt een exemplaar van een stelling. De kinderen/jongeren wisselen binnen de groepen hun standpunten uit over de stelling en over situaties waarin zij de stelling aanvaardbaar of onaanvaardbaar vinden.

Dan ontwerpt iedere groep voorwaarden of een regel om dergelijke onaanvaardbare situaties te voorkomen en aan te pakken. Bij bijvoorbeeld de stelling *'Mag je dan helemaal niks zeggen over hoe iemand eruitziet?'* de volgende regel: *'Wij zeggen alleen positieve dingen over iemands kleding.'* Of bij de stelling *'Een beetje stoeien hoort erbij'* deze regels: *'We stoeien alleen als de ander dat ook wil. En we raken elkaar bij het stoeien niet bewust aan bij billen, borsten en kruis.'* Ieder groepje presenteert zijn standpunt over de stelling en de situatie waarin zij die aanvaardbaar en onaanvaardbaar vinden en zijn voorstel voor een regel op dit gebied.

Omgangsregels vaststellen (45 minuten)

De begeleider schrijft alle omgangsregels op. Door middel van stemmen worden afspraken gemaakt rondom de definitieve omgangsregels. Als er discussie ontstaat over één of meer regels die door de subgroepjes zijn ingebracht, kunnen de volgende vragen behulpzaam zijn:

- Hoe zou jij in deze situatie reageren?
- Wordt je reactie bepaald door of je degene die je lastigvalt kent?
- Wat zou de consequentie kunnen zijn als je er iets van zegt?
- Wat is de consequentie als je er niets van zegt?
- Wat verwacht je van de anderen (docent, klasgenoot, vriend) als dit met jou zou gebeuren?

Afsluiting (10 minuten)

Ter afsluiting wordt gekeken hoe de omgangsregels voor ieder zichtbaar gemaakt kunnen worden.

¹ Bronnen: www.ppsi.nl en www.schoolenveiligheid.nl.

Voorbeeldstellingen

- Een beetje dollen met elkaars spullen (afpakken, overgooien, verstoppen, ongevraagd lenen) moet kunnen.
- Als een meisje nee zegt, bedoelt ze ja.
- Roddelen doen we toch allemaal?
- Bijnamen kunnen echt heel grappig zijn. En, hij is toch een Turk?!
- Een beetje stoeien hoort erbij.
- Sommige mensen horen er gewoon niet bij.
- Mag je dan helemaal niks zeggen over hoe iemand eruit ziet?
- Als iemand niet ophoudt met plagen, mag je hem best een dreun geven.
- Het is toch leuk als iemand zegt dat je lekkere billen hebt.
- Maar als je nou heel verliefd bent, dan kan je daar toch niks aan doen?

Kringgesprek 'Zo zijn onze manieren'

Werkvorm

Begeleid kringgesprek aan de hand van situatieschetsen

Doelgroep

Kinderen/jongeren

Doel

Kinderen zelf omgangsregels laten formuleren

Duur

90 minuten

Benodigheden

- Situatieschetsen, elk apart op een stevig A4 geschreven/geprint
- Bord met krijt of flap-over met stiften
- Groot vel (A1-formaat) en bijbehorende wissellijst

Werkwijze

Start (5 minuten)

De begeleider vertelt de kinderen dat het belangrijk is dat ze zich prettig voelen in de organisatie. In de club, op de gang, buiten. Daarom worden er een paar situaties besproken, om zo met elkaar te bepalen wat nog leuk is en wanneer het niet meer plezierig is.

Situatie introduceren (2 minuten)

De begeleider neemt een situatie en leest deze hardop voor, bijvoorbeeld de situatie waarin roddelen centraal staat. De begeleider hangt de situatiebeschrijving op of legt deze neer, zodat de situatie duidelijk leesbaar is, en vraagt de deelnemers om ieder voor zich na te denken wat zij hiervan vinden. De begeleider let daarbij op de nuancering: 'Roddelen is niet aardig, maar wat als iemand nu echt heel vervelend doet?'

Denken in tweetallen (10 minuten)

De begeleider vraagt de kinderen vervolgens om in tweetallen na te denken over afspraken die ze met elkaar kunnen maken om het samen prettig te houden. Een voorbeeld: 'Roddelen NEE: wij zeggen aardige dingen over elkaar'.

Noteren bedachte regels (5 minuten)

De begeleider schrijft alle bedachte regels op de flap-over of het bord.

Stemmen (5 minuten)

De kinderen kiezen de regel waar ze zich allemaal aan kunnen en willen houden.

Nieuwe situatieschets (circa 25 minuten per situatieschets)

Vervolgens wordt een nieuwe situatieschets voorgelegd, waarbij hetzelfde proces tot en met het stemmen wordt doorlopen. Bespreek zo verschillende situaties, net zolang tot de tijd bijna op is of het genoeg is.

Afsluiting (10 minuten)

De gekozen regels worden door de kinderen op een groot vel geschreven. Zij schrijven hun namen er omheen. De regels worden op een goed zichtbare plek opgehangen (zie ook de tips voor implementatie van omgangsregels in bijlage 5).

Mogelijke situatieschetsen

- Een paar meisjes maken grapjes over de naam van een van de jongens.
- In de kleedkamer bij gym noemt een jongen een meisje 'dikke' en 'varken'.
- Twee jongens maken vaker opmerkingen over 'die lekkere billen' van een meisje.
- Een begeleider komt heel erg dichtbij staan om te praten.
- Een meisje moet een bril gaan dragen. Sommige kinderen noemen haar nu 'brillenkoker'.
- Een jongen wil ook eens met de basketbal spelen. Maar hij krijgt de bal niet. Dan bijt hij de jongen die de bal heeft keihard in zijn arm.
- De twee oudste meisjes van de groep doen alles samen. Zij roddelen met elkaar over wat de andere meisjes doen of hoe ze er uitzien.
- De trainer loopt vaak onverwachts de kleedkamer binnen.

Tip: Wanneer je de voorbeeldomgangsregels uit bijlage 2 graag als uitgangspunt neemt voor je organisatie, kies dan stellingen of situatieschetsen die daar nauw bij aansluiten.